

JOHAN SCHERFT

GALERIE LIEVE HEMEL - AMSTERDAM

PERSOONLIJK UNIVERSUM

JOHAN

Tekst / Text

Koen Nieuwendijk

Copyright © 2018 Galerie Lieve Hemel & Johan Scherft

Design Koen Nieuwendijk

Translation by Tekstwerk, Amsterdam

Printed by Flyer Alarm, Maastricht

Published at the occasion of the exhibition

in Galerie Lieve Hemel, July 1-22, 2018

ISBN: 978-90-70402-53-2

Galerie Lieve Hemel Editions

Elementenstraat 15

NL-1014 AR Amsterdam

Tel. + 31 (0)20 6230060

Mobile +31 (0)6 29039095

galerie@lievehemel.nl

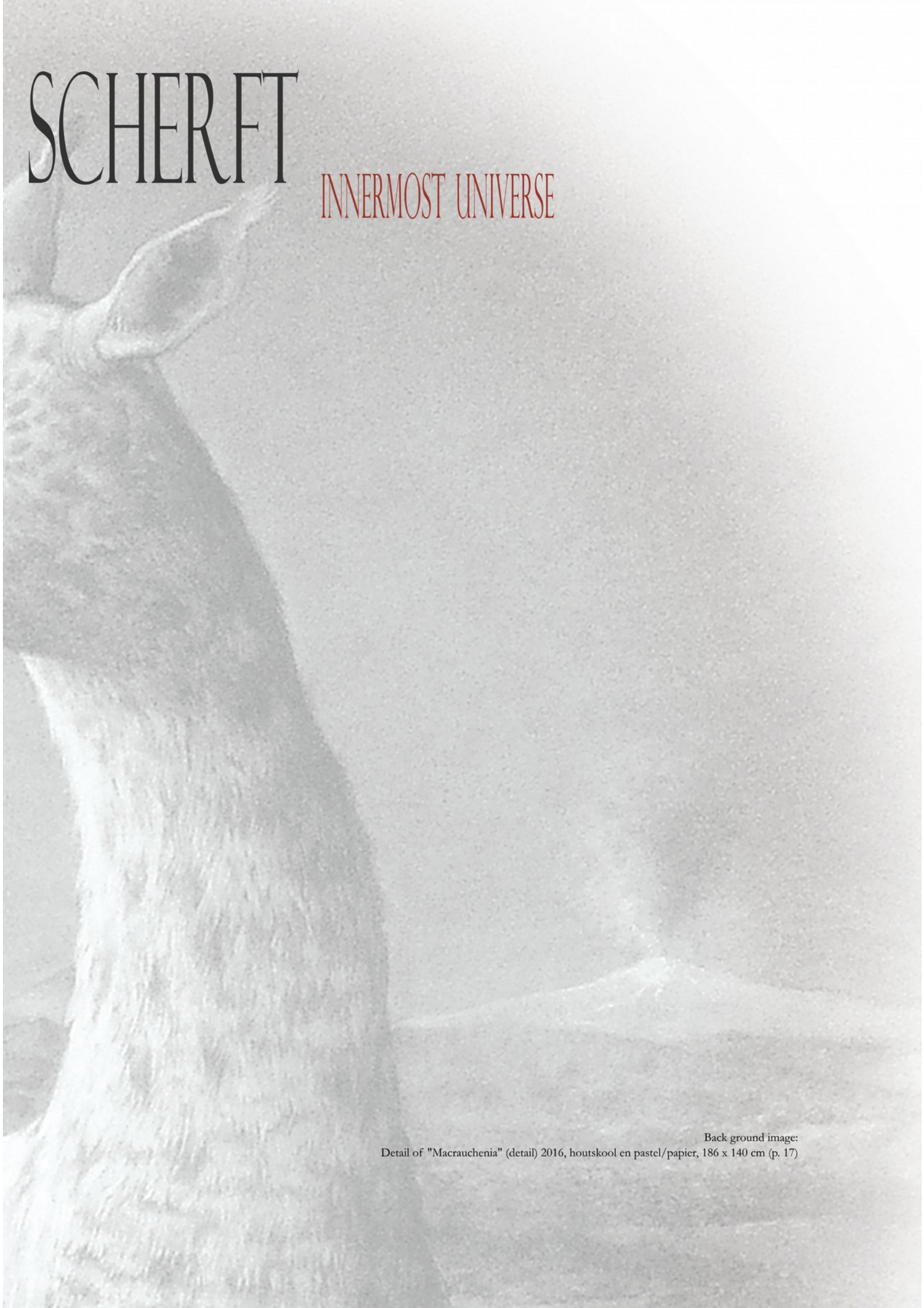
www.lievehemel.nl

Omslag/Cover:

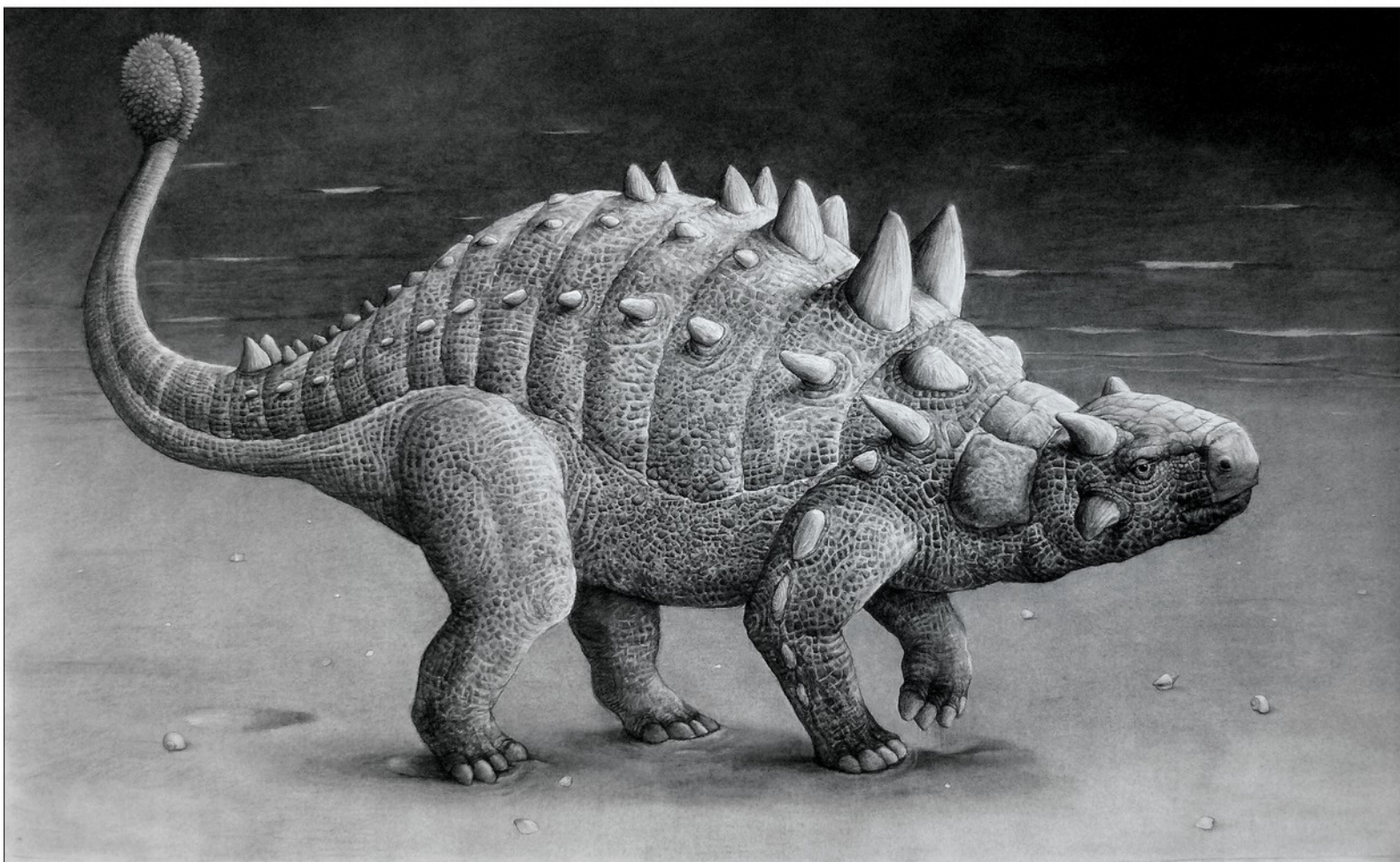
"Still Life with Paper Craft I" (detail) 2004, olieverf/paneel, 80 x 100 cm (p.7)

SCHERFT

INNERMOST UNIVERSE

Back ground image:
Detail of "Macrauchenia" (detail) 2016, houtskool en pastel/papier, 186 x 140 cm (p. 17)

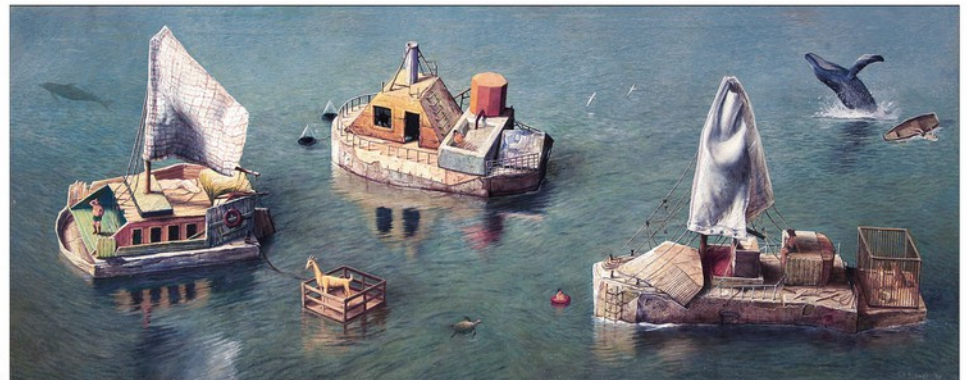
"Ankylosaurus" 2015 houtskool en pastel/papier 109 x 178 cm

Het werk van Johan Scherft (1970) geeft een bijzondere dimensie aan het woord maakbaar. Op het eerste gezicht lijkt de keuze van zijn onderwerpen willekeurig, maar na enig rondkijken en wat mentale sprongen openbaart zich een mix van mildkritische houding en diepe betrokkenheid met zowel menselijk als dierlijk leven. Want wat is, op de enorme poeha van de mens na, het verschil nou eigenlijk? De mens pretendeert graag dat het leven maakbaar is. Scherft doet daar wat aan, met omtrekkende bewegingen. Lastig uit te leggen hoe dat werkt, maar stel nou dat de schilderijen ergens in het midden staan, en dat de automata, de papieren vogeltjes en de enorme houtskooltekeningen van al dan niet prehistorische dieren deels dienen als uitvergrotingen, deels als focusverschuiving, en misschien terloops ook wel als dwaalspoor. Het verklaren valt ogenschijnlijk niet moeilijk.

Zie de beboste landschappen en u realiseert zich moeiteloos dat die singuliere aap in twee meter hoog houtskool getekend, zich hoogstwaarschijnlijk ophoudt in dat geboomte. Met de vogeltjes is dat nog vanzelfsprekender. Maar de automata dan, werpt u vermoedelijk tegen? Luister, viel eerder niet het woord maakbaar? En valt u wellicht op dat men zich graag afvraagt wanneer de robot het mensdom in de tang zal nemen? En, hoe boeiend ook, denkt u bij het zien van een gerobotiseerde Goudleeuwaap, die na het opwinden van het mechaniek voornamelijk zijn wenkbrauwen ophaalt, niet eventueel dat die aap daar gelijk staat te hebben?

"Water World V - Hoog en Droog" 2018
 olieverf/paneel
 30 x 18,2 cm

"Water World IV" 2009
 olieverf/paneel
 21 x 53 cm

"In Rustig Vaarwater" 2007
 olieverf/paneel
 25 x 40 cm

Johan Scherft's work adds a particular dimension to the word "makeable". As random an impression as his selection of topics may leave the novice onlooker with, he or she only needs to indulge in a moment of observation and some mental cavorting to become aware of the artist's affably critical mind-set combined with his profound commitment to living creatures, be they humans or (other) animals – for what, after all, is the difference other than the tremendous fuss humans tend to kick up? Man likes to pretend that life is makeable, and this is precisely what Scherft in a circumspect way puts paid to. It's a mechanism that all but defies explanation, but let us imagine the paintings taking up more or less centre stage and the automatons, the paper birds and the charcoal drawings of supersized animals – be they prehistoric or contemporary – serving as enlargements, as a shift in focus in part, and possibly also as a decoy.

Observe the wooded landscapes and you will effortlessly come to appreciate that the six and a half foot tall, offbeat primate drawn in charcoal is most probably loitering in the canopy. The mechanism is even more obvious when applied to the birds. So where do the automatons come in, I hear you remonstrate. Ah well, didn't we just use the word makeable? Don't you too find it striking how people like to speculate on the amount of time it will take robotkind to overpower us humans? And might not the sight of the animated golden lion tamarin whose main action when wound consists in raising its eyebrows suggest to you that there is method to this particular monkey's madness?

"Aapje in Jungle A" 2013 olieverf/papier 6,5 x 6,5 x 2,5 cm

"Holenbeer" 2015, houtskool en pastel/papier, 189.5 x 125.6 cm

"Aapje in Jungle B" 2013 olieverf/papier 6,5 x 6,5 x 2,5 cm

"Aapje in Jungle C" 2013 olieverf/papier 6,5 x 6,5 x 2,5 cm

"Aapje in Jungle D" 2013 olieverf/papier 6,5 x 6,5 x 2,5 cm

"Stilleven met Schelpen" 2018, olieverf/doek op paneel, 35 x 50 cm

Als ik niet beter wist zou ik denken dat Scherft de kunst zelf op de pijnbank legt. Door de grote nadruk op maatschappelijke relevantie, hoe goed bedoeld ook, heeft de kunst zichzelf maakbaar gemaakt, gedwongen in een keurslijf, onttrokken aan het ondoorgroendelijke dat het leven en de kunsten tot nog toe met elkaar gemeen hadden. Scherft huppelt daar schijnbaar lichtvoetig tussendoor, al lijkt het ook alsof hij met de grote houtskooltekeningen zich heeft opgelegd om alles wat groter is dan de mens in een reusachtig boek op ware grootte te catalogiseren. Wat het leven nog steeds niet maakbaar maakt, maar het lichtvoetige in zijn schilderijen, automata en papieren vogels juist accentueert.

Maar heeft de natuur dat nodig, die is van zichzelf toch prachtig!? roepen u en ik. Welzeker, vooral als we vergeten dat elke vezel van elk organisme is doortrokken van een eeuwigdurende strijd van overleven, in welke context het schoonheidsbeleven hooguit een kwestie is van pauzevulling. Noemt u mij geen pessimist. Komt een uitbarstende vulkaan - die dat overigens niet doet uit overwegingen van eten en gegeten worden - alleen in aanmerking voor esthetische duiding als hij dat doet ver van de bewoonde wereld? Nog afgezien van het dierenleed, dat zich aan onze waarneming onttrekt, of althans, dat voornamelijk telt naarmate de zichtbaarheid groter is. Hebt u ooit stilgestaan bij de doodsnood van miljoenen salmonellabacteriën als u uw kippeboutje in de pan gooit?

"Reuzengrondluiaard" 2013, houtskool en pastel/papier, 154 x 239 cm

Na een dag met tal van werken uitgepakt om me heen, de meeste nog zonder lijst, begin ik in te zien dat de samenhang veel vanzelfsprekender is dan gedacht. Het ligt er maar aan vanaf welke afstand je naar een dier of een landschap kijkt. Immers, het is toch heel vanzelfsprekend dat al die minutieus geschilderde boompjes op die piepkleine landschapjes zijn bevolkt met dieren, waarvan Johan Scherft er sommige als het ware uitplukt en schildert. Papieren vogels geschilderd? Ja, drie-dimensionaal in papier uitgevoerd, en met olieverf beschilderd. Net als de vier in miniatuur uitgevoerde apentronies. Of getransformeerd tot een automaton, geïsoleerd in een zwarte omgeving, als zodanig ook in papier en olieverf uitgevoerd, maar nu subtiel bewegend. Waarmee bij wijze van spreken het leefritme wordt ingetoomd tot een stilte oproepende vertraging, die zich net zo makkelijk laat vertalen in onder water voortbewegen. Eenmaal vertrouwd zijnde met het gemak waarmee Scherft dimensies doorenhusselt, zijn zelfs zijn enorme houtskooltekeningen van dieren, die soms met één been in het heden staan, of juist in de prehistorie, vanzelfsprekend. Ook die vindt u terug in die minutieuze schilderijtjes, weliswaar op schaal, dus dan weer piepklein.

Johan Scherft over de tekeningen:

"Deze houtskooltekeningen hebben als rode draad het thema 'uitgestorven dieren'. Deze serie lijkt door het onderwerp en de realistische uitwerking op 'wildlife art', met dit verschil dat ik met de uitgestorven dieren meer mijn eigen fantasie heb gebruikt. De tekeningen zijn getekend met houtskool op papier en zijn op groot formaat uitgevoerd, de grootste is bijna drie meter breed. Voor de diepe zwarten heb ik zwart pastelpotlood gebruikt.

De dieren zijn bijna vlakvullend in beeld gebracht, waardoor ze des te meer imponeren door hun enorme formaat. Hoewel ze zo van het papier lijken te stappen zijn ze toch geen van allen bedreigend te noemen. Integendeel, ik probeerde de dieren eerder 'aandoenlijk' weer te geven. Dus niet de Hollywoodversie van het uitgestorven dier. De dieren zijn goeïg en passief en kijken vermoeid uit hun ogen, alsof ze weten dat ze tot uitsterven gedoemd zijn."

Johan Scherft on drawings:

"The shared theme of this series of charcoal drawings is 'extinct animals'. Although there is a certain resemblance to what has been dubbed 'wildlife art' owing to the theme of the series and the realistic execution, the difference is that in depicting the extinct animals I have been more indulgent towards my own imagination. I have used charcoal on paper, and black pastel pencil for the intense blacks, to create what I can only call a series of supersized drawings: the biggest of the lot is just shy of ten feet wide.

By using almost the entire surface I have rendered the animals even more imposing owing to their enormous size, and yet, lifelike as they are, there is nothing fearsome about any of them. If anything I've gone in the opposite direction and portrayed them as kindly creatures. I've kept well away from the Hollywood approach to extinct animals. My subjects come across as gentle and impassive, with a weary look in their eyes, as if they are aware that extinction is their ultimate fate."

"Industrial Zone" 2000 olieverf/doek 69,5 x 90 cm

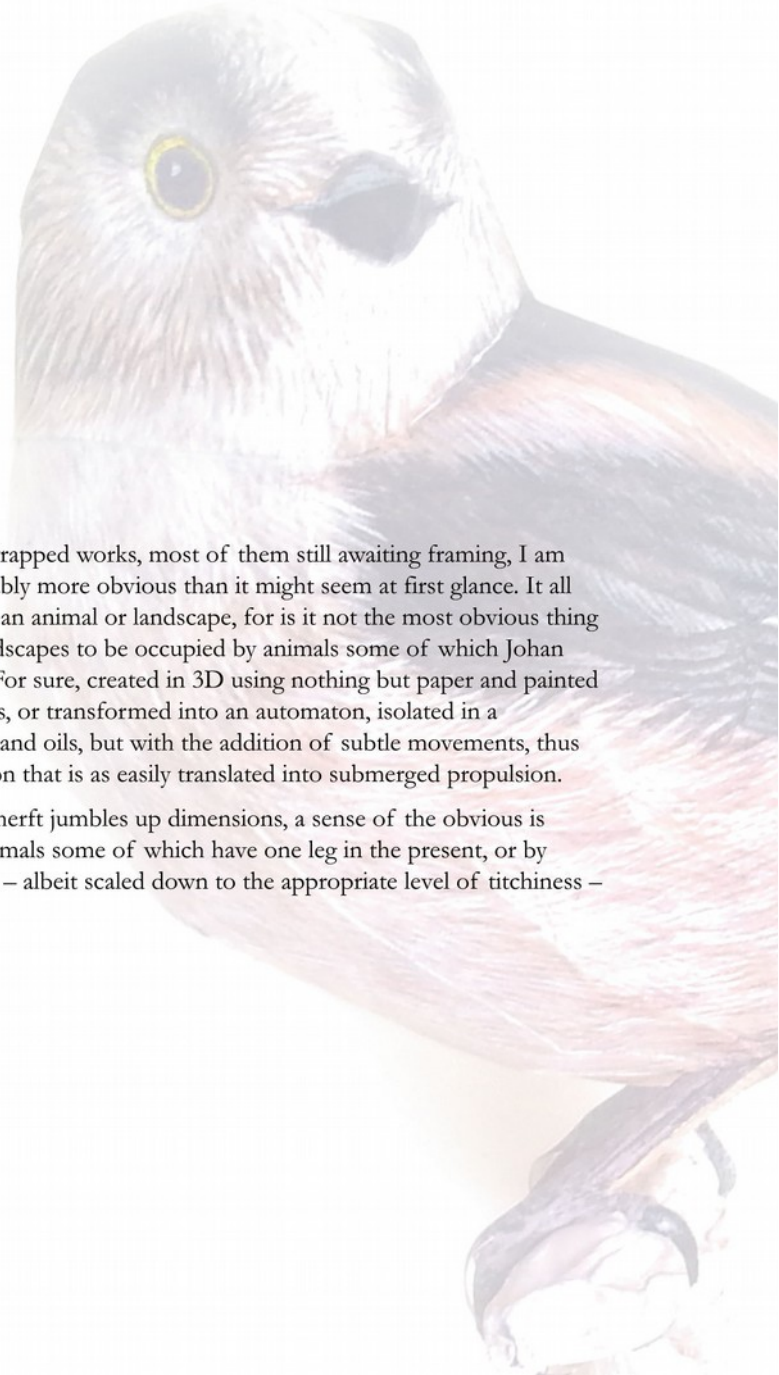
"De Weg Door de Vallei van de Draak" 2018 olieverf/paneel, 16,2 x 25 cm

"Romantisch Landschap" 2014 olieverf/paneel 18 x 24 cm

At the end of a day of being surrounded by unwrapped works, most of them still awaiting framing, I am beginning to appreciate that the correlation is considerably more obvious than it might seem at first glance. It all depends on the distance from which you are looking at an animal or landscape, for is it not the most obvious thing for the minutely detailed trees featured in the titchy landscapes to be occupied by animals some of which Johan Scherft picks out and paints? Paper birds as paintings? For sure, created in 3D using nothing but paper and painted in oils, just like the four minutely executed simian's faces, or transformed into an automaton, isolated in a pitch-black environment and executed as such in paper and oils, but with the addition of subtle movements, thus toning down the rhythm of life to a quieting deceleration that is as easily translated into submerged propulsion.

Once you have embraced the ease with which Johan Scherft jumbles up dimensions, a sense of the obvious is instilled even in his charcoal drawings of supersized animals some of which have one leg in the present, or by contrast in prehistoric times. These too are to be found – albeit scaled down to the appropriate level of titchiness – in the artist's miniature paintings.

"Het Gebaande Pad" The Beaten Track 2015 olieverf/paneel 18 x 24 cm

"Paardje in Avondlicht" 2014 olieverf/paneel 13 x 18 cm

"The Magical Garden" 2018 olieverf/paneel 18,8 x 20 cm

"Automaton - Zeepaardje" 2018
hout, papier, messing, spiegel, mechaniek
10 x 8 x 4 cm

"Andrewsarchus" 2012, houtskool en pastel/papier 120 x 280 cm

"The Town of the Turtle" 2018, olieverf/papier, 6 x 11 x 6 cm

"Haakbek" 2013, aquarel/papier, 16 x 12 cm

"Appelvink" 2013, aquarel/papier, 12 x 16 cm

Hoe hartverwarmend is het niet - in een tijd die in het teken staat van digitalisering - dat schilder Johan Scherft zijn fascinatie voor die vliegende wezentjes sublimeert in het maken van papieren vogeltjes, die hij vervolgens tot leven wekt met olieverf. Maar daar stopt het niet. Soms haalt hij een vogeltje weer uit elkaar en maakt er een bouwplaat van. Die bouwplaat digitaliseert hij en zet hij op internet te koop. Die vindt over de hele wereld voor vijf euro gretig aftrek. Waarna de kopers zich zetten aan het herscheppen van dat vogeltje. Als het gelukt is sturen zij hun bevindingen en overwegingen ongevraagd naar Johan Scherft, met een keur van verhalen over wat het vogeltje met hen doet. Waarmee een bijzondere cirkel is gesloten: met het stapje dat het menselijk bewustzijn maakte door het implementeren van het dierenleven in hun eigen menselijke sores. Die dan weer wordt teruggekoppeld ten faveure van het gemaltraiteerde voorbeeld. Hoeveel er ook nog te doen valt, die cirkel is dan toch maar rond.

"Automaton - Kameleon" 2018
 olieverf, hout, papier, messing, spiegel, mechaniek
 18 x 20 cm

"Automaton - Aapje in Jungle" 2018
 olieverf, hout, papier, messing, spiegel, mechaniek
 18 x 20 cm

"Bluebird" 2013, aquarel/papier, 17 x 13 cm

Johan Scherft over zijn kinetische kunstwerken, ook wel genoemd automata:

"Automata zijn mechanisch aangedreven machientjes waarmee bewegingen van dieren of mensen worden geïmiteerd. Vooral in de 19e eeuw waren automata erg populair. Met meer hedendaagse technieken heb ik geprobeerd deze kunstvorm een nieuw leven in te blazen. Zo maak ik onder andere gebruik van magneetjes, spiegels, lampjes en elektromotoren om de illusie van beweging en onder meer vuur en gewichtloosheid te creëren".

Johan Scherft on automatons:

"Automatons or mechanical toys are moving mechanical devices in imitation of animals or humans. They were particularly fashionable in the late 1800s. In my endeavour to revive this art form I have resorted to more contemporary techniques and have taken to using small-scale magnets, mirrors, lights and electric motors to conjure up fantasies such as movement, fire, buoyancy and other optical illusions/tricks of the mind."

"Grauwe Vliegenvanger" 2014
olieverf/papier
13,5 x 8 x 5 cm

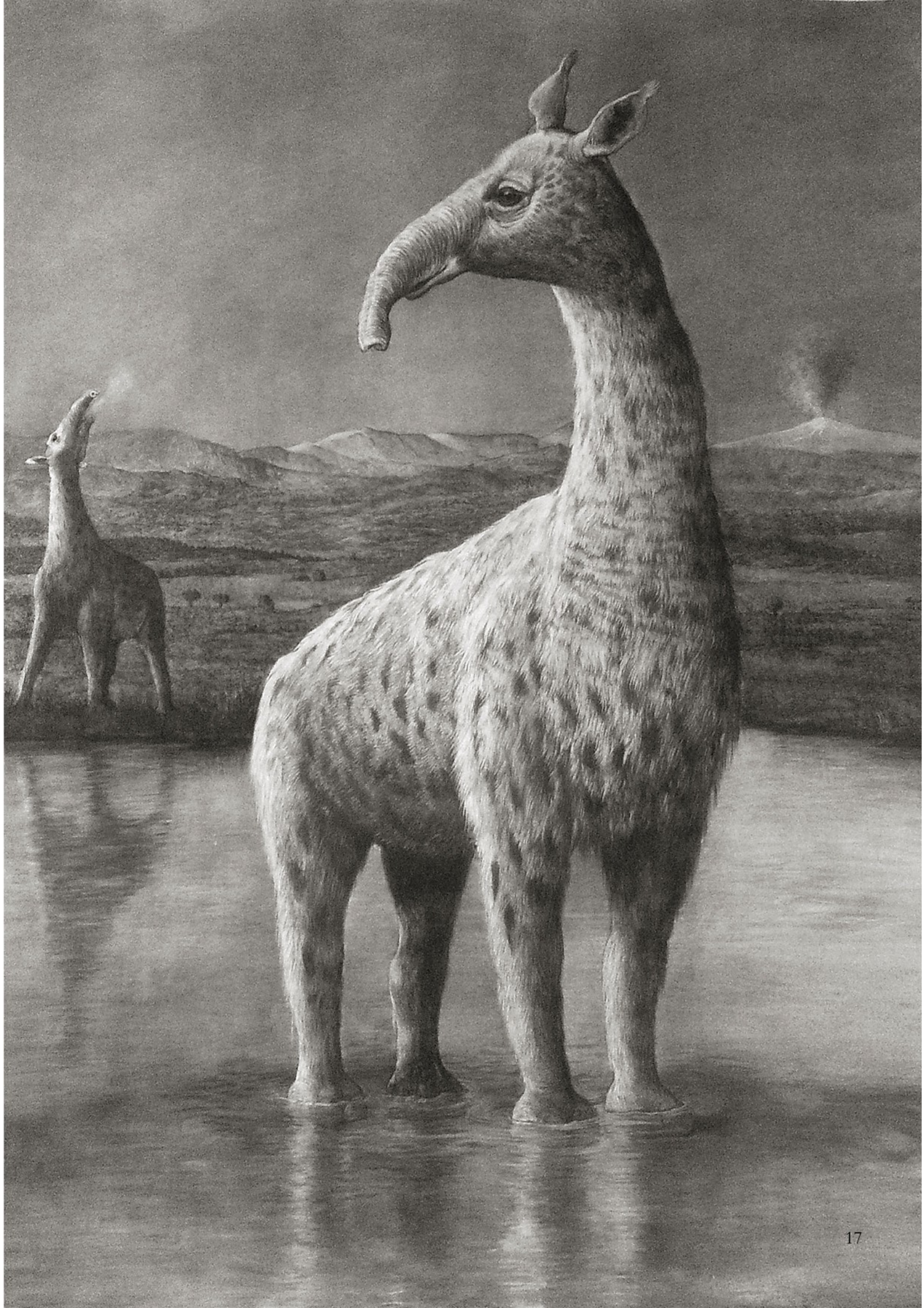

"Startmees" 2011
olieverf/papier
11 x 12 x 5 cm

"Appelvink" 2016
olieverf/papier
10 x 15 x 6 cm

Isn't it an absolutely delightful experience in this age of digitisation that Johan Scherft, the artist, sublimates his fascination with all these tiny flying critters into creating the paper birds he then goes on to bring to life using his oils? Trust him to push the envelope even further on occasion, by deconstructing a bird he has just created and turning it into a card model, which he then digitises and puts up for sale on the Internet. His papercraft creations – at a fiver each – are in great demand all over the world. It is then up to the buyers to knuckle down and bring the paper bird back to life, with many of those who succeed letting Johan Scherft in – quite unprompted – on their findings and deliberations and the feelings their diminutive creation has evoked in them. With which an exceptional circle is completed thanks to the tiny step taken by human consciousness by instilling animal life into the everyday trials and tribulations of the human existence and causing these to be recounted to the advantage of the maltreated sample specimen. Which brings us full circle, no matter how much hard graft may still await us.

"Gouden Leeuwaapje" 2013
aquarel/papier
12,5 x 10,5 cm